

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	:Зарина Джусупова
Университет	:Кыргыз-Түрк “Манас” университети
Багыты	:Коммуникация
Иш сапаты	:Магистрдик диссертация
Беттердин саны	:XV+154
Бүтүрүү датасы	:15/05/2013
Илимий жетекчи	:Философия илимдеринин доктору, доцент Үмүт Асанова

Салт-санаа жана үрп-адаттардын коммуникация системасындагы статусу жана ролу (кыргыз маданиятынын мисалында)

Магистрдик диссертация каада-салт жана үрп-адаттардын коммуникативдик системасындагы статусун (ордун) жана ролун кыргыз элинин салттарынын мисалында көрсөтүп берүүгө арналды. Маалыматташкан коомдо, радио, телевизор, газета, журнал, чөнтөк телефон, Интернет сыяктуу маалымат булактардын катарында маалыматтык бир кабар бере турган, адам баласына жол көргөзө турган негизги бир булак көңүл сыртында калып жатат десек болот. Бул – азыркы ааламдашуу заманында өтө керектүү маалымат берүүчү феномен – ата-бабалардан калган үрп-адат, салт-санаа, ритуалдар деп белгилейт элек. Айтылуу феномендер этнография, антропология илимдери тарабынан изилденгени менен, коммуникация илиминде, үрп-адат, каада-салттардын – коммуникативдик кызматка, даражага ээ экендигин айкындаган эмгектер жокко эсе. Ушундан улам биз диссертациялык ишибизде үрп-адат, салт-санаа, ритуалдарды маалымат булагы катары карап, алардын маанисин ачып, каада-салттарды бабалардан калган код катары кабыл алып, декодификация маселесин козгоо менен бирге, айтылуу түшүнүктөрдүн коммуникативдик системада ээлеген ордун жана кызматын көрсөтүү башкы максатыбыз катары белгиледик.

Ишибиздин методологиясы - коммуникация жана маданият теорияларынын негизги багыттары болду; анын ичинде коммуникация системасы жана маданият түшүнүктөрү методологиялык өбөлгөнү түздү; каада-салт, үрп-адат жана ритуалдар жөнүндө жалпы түшүнүктөрүнүн аныктамалары келтирилди, алардын

коммуникация жана маданиятта ээлеген статусу (орду) жана ойногон ролу айкындалды.

Кыргыз этноними, кыргыз элинин кыскача тарыхы, маданияты жөнүндөгү изилдөөлөргө токтодук, кыргыз маданиятындагы каада-салт, үрп-адат жана ритуалдардын ордун иликтедик; кыргыз салттарынын коммуникативдик ролун талдап, алардын ата-бабалардан жиберилген код катары карап, декодификация маселесине токтоп, маанилерин ачканга аракет кылдык. Бүт каада –салттар, ритуалдар – адамдын туруктуу, бакубат, коопсуз жашоосун көздөгөн феномендер экенин далилдегенге аракет кылдык. Тышкы табияттын жана ички адамдын жаратылышын сактоого багытталганын байкап, ритуалдардын баарын – Экокод, экологиялык код деп баамдаганды туура деп таптык. Муну–табигый илимдер (физика, биология, химий, математика, астрономия ж.б.) менен

интеграцияланганда гана илимий түрдө далилденүүсүн айтабыз. Бул – келечектеги ишибиздин максаты деп тыянак жасадык.

Ачык сөздөр: Каада-салт, үрп-адат, ритуал, коммуникативдик система, коммуникация, код, декодификация, экокод, маалымат, ааламдашуу, статус, коммуникативдик ролу, интеграция.

ÖZ

Yazar	:Zarina CUSUPOVA
Üniversite	:Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	:İletişim
Tezin niteliği	:Yüksek Lisans Tezi
Sayfa sayısı	:XV+154
Tez danışmanı	:Doç.Dr. Ümüt ASANOVA

GELENEK-GÖRENEKLERİN İLETİŞİM SİSTEMİNDEKİ STATÜSÜ VE RÖLÜ (KIRGIZ KÜLTÜRÜ ÖRNEĞİNDE)

Bu tez çalışmasında gelenek-görenek, örf- adet ve ritüellerin iletişim sistemindeki yeri (statüsü) ve rolü incelenmeye alındı. Günümüzün enformasyon toplumunda radyo, televizyon, gazete, dergi, cep telefon, internet gibi enformasyon kaynaklarının yanında başka bir enformasyon kaynağı olan gelenek-görenekler göz ardı edilmekte. Biz gelenek-görenek, örf-adet ve ritüelleri değerli enformasyon içeren bir fenomen olarak kabul etmek gerektiğini düşünüyoruz. Elbette, söylediğimiz fenomenler etnograf, antropolog, dilbilimci, tarihçi, felsefeciler tarafından araştırılmakta. Ancak iletişim biliminin bağlamında görenekler, adetler ve ritüellerin iletişimsel işlevini, iletişim sistemindeki yerini araştıran çalışmalar yok sayılıyor. Bundan dolayı, bu tezde gelenek-görenekler, adetler ve ritüellerin iletişim sisteminde özel yeri, fonksyonlarının olduğunu belirterek, onu kanıtlamaya çalışılacaktır.

Metogolojinin temelinde gelenek-görenekler, adetler ve ritüelleri araştırmaya yönelik bilimsel çalışmalar, iletişim ve kültür alanındaki genel teoriler kullanıldı. Onun içinde iletişim sistemi ve kültür anlayışları analiz edilip, gelenek-görenek, adet ve ritüellerin iletişim sistemi ve kültürdeki yeri belirlendi.

Çalışma, Kırgız gelenek-göreneklerinin örneği üzerinde yapıldığı için, 'Kırgız' teriminin kökeni, Kırgız toplumunda geleneğin rolü kısaca anlatıldı. Kırgız geleneklerinin iletişim sistemindeki rolü incelenerek, kodçözümünün sonucunda geleneklerin dış ve iç doğayı korumaya yönelik olduğu tespit edilmiş. Tüm gelenekler belli bir ekolojik-kod içerir. Ama bu hipotezi kanıtlamak için kimya, biyoloji, fizik, matematik, astronomi gibi doğa bilimleri ile işbirliği yapılması gerektiğini vurgulamak önemlidir.

Anahtar kelimeler: Gelenek, örf-adet, ritüel, iletişim sistemi, enformasyon, kodçözümü, ekolojik kod, status, iletişimsel rol, globalleşme.

АННОТАЦИЯ

Подготовила :Зарина Джусупова
Университет :Кыргызско-Турецкий университет “Манас”
Направление :Коммуникация
Степень работы :Магистерская диссертация
Количество страниц :XV+154
Дата окончания :15/05/2013
Научный руководитель :Доктор философских наук, доцент Умут Асанова

Роль и статус традиций в системе коммуникации

(на примере кыргызской культуры)

Магистерская диссертация посвящена исследованию статуса и роли традиций в системе коммуникации. В информационном обществе наряду с такими источниками информации как радио, телевидение, газеты, журналы, сотовые телефоны и интернета есть еще один немаловажный источник ценной информации - это традиции, обычаи и ритуалы. Но, в настоящее время существует некая опасность того, что им не уделяется должного внимания как источника информации. Этот феномен достаточно исследуется в этнографии, антропологии и философии, но на сегодняшний день почти нет ни одной научной работы, посвященной их коммуникативной роли, места и степени в системе коммуникаций. Приняв традиции как источника информации, и посредством решения задач их дешифровки, мы надеемся показать их роль в коммуникативной системе.

В качестве методологических основ, в работе сделан анализ основных направлений теорий коммуникации и культуры; проведен анализ понятий системы коммуникации и культуры; определены понятия традиций, обычаи, и их роль и статус в коммуникации и культуре.

Так как данное исследование проводится на примере кыргызских обычаев и обрядов, мы вкратце описали происхождения этнонима кыргыз, их культуру и роль традиций в кыргызском обществе. Также было исследовано коммуникативная роль традиций и ритуалов, и предприняты попытки раскрыть значения кодов в кыргызских традициях, обычаев и обрядов. В результате декодификации некоторых традиций нами было замечено, что традиции и обычаи кыргызов направлены на сохранение внешней и внутренней природы человека. Почти все ритуалы- содержат в себе некий эко-код. Но научное доказательство наших замечаний возможно только при содействии таких точных наук, как химия, биология, физика, математика, астрономия и т.д. Это является целью нашей дальнейшей научной работы.

Ключевые слова: Традиция, обычай, ритуал, система коммуникации, коммуникация, декодификация, информация, глобализация, код, экокод, статус, коммуникативная роль, интеграция.

ABSTRACT

Written by :Zarina DJUSUPOVA
University :Kyrgyz Turkish Manas University
Work degree :Master's Theses
Direction :Program in Communication
Quantity of pages :XV+154
Date closed :15/05/2013
Supervisor :Doctor of Philosophical Sci., Assis. Prof. Umut Asanova

THE STATUS AND ROLE OF TRADITIONS IN COMMUNICATION SYSTEM (ON AN EXAMPLE OF THE KYRGYZ CULTURE)

Master's thesis is devoted to the study of the status and the role of the tradition in the communication system. In the information society, along with the sources of information such as radio, television, newspapers, magazines, cell phones and the Internet, is another important source of valuable information - are traditions, customs and rituals. But, now there is a risk that they are not given enough attention as a source of information. This phenomenon is investigated enough in ethnography, anthropology and philosophy, but nowadays, there is almost no research work devoted to their communicative role, place and degree in the communication system. By taking the tradition as a source of information and means of solving their decryption, we hope to show their role in the communication system.

As a methodological framework, the work done analysis of the main trends in the theory of communication and culture, analyzed the concepts of communication and culture, the notions of traditions, customs, and their role and status in the communication and the culture.

Since this study is conducted on the example of Kyrgyz customs and traditions, we have briefly described the origin of the ethnonym Kyrgyz, their culture and role of the tradition in the Kyrgyz society. We also examined the role of communicative traditions and rituals, and database operations undertaken to reveal the code values in the Kyrgyz traditions, customs and rituals. As a result decodification some traditions we have seen that the traditions and customs of the Kyrgyz aimed at preserving the outer and inner nature of man. Almost all rituals, contain a certain eco-code. But scientific proof of our observations is only possible in the assistance of exact sciences such as chemistry, biology, physics, mathematics, astronomy, and etc. It is the aim of our future research.

Key words: tradition, custom, ritual, communication system, communication, decodification, information, globalization, the ecology code, status, communicative role, integration.